

Kapetan - Kormilaranje

1. Časnik - Paluba

2. Časnik - Navigacija

[Riječnik dobro dođe.](#)

Kormilarenje

Kormilo na krmi sastoji se od lista kormila na koji se nadovezuje struk koji se proteže kroz unutrašnjost broda, a završava sa glavom na kojem je kormilo, sve obješeno okovima da se može okretati.

Kada kormilo ili točnije list kormila stoji usporedno sa brodom, dakle ni lijevo ni desno, onda kormilo ne djeluje na pravac kretanja brodice. Djeluje eventualno samo kao otpor zanosu na bok zbog vjetera ili valova. Kada pak taj list okrenemo na bilo koju stranu, a brodica se kreće strujanje mora ispod dna pritiskati će na zakrenuti list kormila i potiskivati ga u stranu. S listom kormila bit će potiskivana u stranu i krmu brodice. Brodica, možemo reći, u stvari SKREĆE KRMOM a ne pramcem, pa o tome treba voditi računa kada usmjeravamo brodicu za obilazeći neku prepreku ili kada se otiskujemo od obale gdje smo pristali bočno. Svako zakretanje kormila istodobno je i kočenje.

Rekli smo da brodica skreće krmom. To ćemo iskoristiti u slučaju da netko padne sa brodice u vožnji. Ako je pao na primjer sa lijevog boka, odmah ćemo okrenuti kormilo u lijevo. List kormila će u tom slučaju biti zakrenuti u lijevo i potisnut će krmu brodice u desno i tako se odmaknuti od osobe koja je pala u more.

Zanos će biti najveći dok brodica tek kreće, jer još nema brzinu, pa nema ni strujanja vode ispod, koje bi djelovalo na list kormila. Pritisak strujanja mora na kormilo bit će naravno to jači što je brže kretanje brodice. O tome također moramo voditi računa kada recimo plovimo niz valove. Ako želimo da nas kormilo sluša, to jest da uspješno kormilarimo, brod morama biti BRŽI od te struje i valova koji nam dolaze s krme.

Isto tako niz valove, kao i na valove izbjegavati ćemo ploviti pod pravim kutom 90°. Na taj način izbjegavamo da nas val zalijeva po krmi ili nabada i uranja u val ispred pramca. Najmirnije ćemo ploviti plovimo li koso na val u rasponu 30° do 60°. Mornari to nazivaju «sa pola pramca u valove».

Rad na palubi

Konopi izrađeni od prirodnih biljnih vlakana su podložni truljenju, jer ih napadaju mikrobi. Osim toga upijaju vodu smanjujući im nosivost te se lako smrzavaju na negativnim temperaturama. Zbog toga je potrebno redovno provjeriti stanje užadi kao i čvorova.

Jarbol na mjestu fiksira užad vezana za pramac (a nekad i krmu) zvana lete te za oba boka mreža užadi zvana prepone (po kojima se penje do promatračnice).

Poprečna jedra se vješaju na “križ” na jarbolu. Kockasta su što osigurava maksimalnu površinu, ali ne

mogu se za puno zakrenuti pa su idealni za otvoreno more gdje vjetrovi ne mijenjaju toliko često smjer pa se može isplanirati kurs za koji vjetar neće stvarati problem. Ipak ta jedra mogu se malo zakrenuti po potrebi. Iako se to radi sa palube, prvo je nužno odvezati jedra sa križa, a to se radi tako da se popne gore i stojeći na prečkama odvežu i kasnije ponovo zavežu nakon napinjanja što zna biti jako opasno (prečke zbog vlage znaju iznutra istrunuti bez pokazivanja vanjskog oštećenja).

Letna jedra se vežu na latinu - prečka na stražnjoj strani jarbola koja se može okretati za 180°. Leta koja drži latinu privezanom naziva se škota i veže se na krmi. U slučaju njenog pucanja latina se slobodno okreće u smjeru vjetra te može ozbiljno ozlijediti ljude na palubi čak i pri slabom vjetru (zato treba netko jak držat škotu pri njenom namještanju). Ova jedra idealna su za priobalne vjetrove (koji često mijenjaju smjer) ili kad je nužno ploviti cik-cak (na primjer kada želimo ići u smjeru vjetra).

Flokovi su jedra koja se vješaju sa pramčanih leta i vežu za kosnik (prečka na nosu broda). Postoji i olujna varijanta ovih jedara koji su napravljeni od težeg platna, otpornijeg na vlagu. Tako pri oluji brod može dignuti ostala jedra i ploviti isključivo pomoću flokova bez straha da će vjetar pokidati išta bitnije od leta.

Navigacija

Van broda navigator broda odgovoran je za kupnju i održavanje nautičkih karata i opreme. Prije putovanja pak se fokusira na stvaranje plana puta. Plan puta može se sažeti kao sveobuhvatni, stupnjeviti opis putovanja od pristaništa do pristaništa, uključujući napuštanje doka, polazak, plovidbeni dio putovanja, pristanak te sidrenje/dolazak na odredište.

Prije početka svakog putovanja navigator bi trebao razviti detaljni mentalni model o tome kako će putovanje izgledati. Ovaj mentalni model uključuje kartiranje kursa, predviđanje vremena, morskim mijena i struja. Također uključuje osuvremenjivanje i provjeravanje nautičkih publikacija te projiciranje različitih budućih događaja uključujući prilaze kopnu, uske prolaze i promjene kursa koji će se zbivati tijekom putovanja. Ovaj mentalni model postaje standard kojim će navigator mjeriti napredak prema cilju sigurnog i učinkovitog putovanja, te se manifestira u planu puta.

Tijekom plovidbe osim provjere ispravnosti plana puta navigator je dužan izmijeniti plan po potrebi ovisno o ne planiranim uvjetima. Zbog toga navigator više puta dnevno određuje približni položaj broda. To se može ostvariti terestičkom ili astronomskom navigacijom.

Prije objašnjena obih metoda nužno je znati neke pojmove. Kurs je kut koji zatvara smjer kretanja sa sjeverom. Azimut je kut koji zatvara prividni smjer nekog objekta sa sjeverom. Pramčani kut je koji zatvara prividni smjer nekog objekta sa smjerom kretanja. To znači da je azimut je zbroj kursa i pramčanog kuta.

Terestrička navigacija je navigacija pomoću obale. Određivanjem pramčanog kuta neke 3 točke koje vidimo i možemo naći na karti te prikazivanjem tih kutova na karti u obliku azimuta dobivamo trokut unutar kojeg se sigurno nalazi brod. Idealno te tri točke se odabiru na 120° jedna od druge te se njihov azimut određuje što istovremenije.

Druga vrsta navigacije je astronomska koja opet ima dvije podvrste, ali obje zahtijevaju pomoć već gotovih tablica i karti.

Prva vrsta je pomoću nebeskog azimuta koja radi identično poput terestričke metode osim što biramo nebeske objekte, te umjesto sjevera za nulti stupanj koristimo predodređeno nebesko tijelo za to

područje i doba godine(često Sjevernjača ili Venera).

Druga metoda je pomoću kuta koje nebesko tijelo prividno zatvara sa horizontom. Postoje tablice koje za određeno nebesko tijelo daju određeni prividni kut u određeno doba godine na određenoj geografskoj širini i visini.

From:

<http://rumwiki.duckdns.org/> - **wiki**

Permanent link:

<http://rumwiki.duckdns.org/doku.php?id=hr:5e:upute:casnici>

Last update: **2026/09/13 10:05**

